

ANWB EXTRA

Saarland

De 15 hoogtepunten in een oogopslag

Welkom

Willkommen	6
Ter oriëntatie	8
Kennismaking, Saarland in cijfers	10
Geschiedenis, heden, toekomst	14
Overnachten	16
Eten en drinken	18
Praktische informatie	20

Onderweg in Saarland

Saarbrücken en omgeving	32
Saarbrücken 32	
Völklingen 46, Warndt 47	
Sarreguemines (Saargemünd) 51	
Saarpfalz en Bliesgau	56
St. Ingbert 56, Neunkirchen 59	
Homburg 60, Kirkel 65	
Blieskastel 65, Gersheim-Reinheim 69	
Mandelbachtal 70	
St. Wendel	71
Ottweiler 71, St. Wendel 72	
Freisen 77, Bostalsee 77	
Nonnweiler 79, Tholey 82	
Saargau – Hochwald – Mosel	87
Saarlouis 87, Wallerfangen 93	
Rehlingen-Siersburg 94, Wadern 95	
Weiskirchen 97, Losheim am See 98	
Merzig 103, Mettlach 105, Perl 110	

De 15 hoogtepunten

1 Van de Stiefel naar de 'natte Ludwig' – barok in Saarbrücken	33
Een stadswandeling aan beide zijden van de Saar	
2 Expeditie aan de stadsrand – op stap in het Saar-Urwald	43
Aan de rand van de deelstaathoofdstad gaat de tocht over avontuurlijke paden door een verwilderd woud	

3	In het rijk der roestige reuzen – Werelderfgoed Völklinger Hütte	48
	Waar hoogovens borrelden en cokesfabrieken walmden, bloeien nu bloemen en cultuur	
4	De parel van Lotharingen – een uitstapje naar Metz	53
	Naar de oude kathedraal en het nieuwe kunstfiliaal	
5	Industriële cultuur op zijn puurst – een tijdreis door St. Ingbert	57
	Van het slaaphuis van de Alten Schmelz naar de Baumwollspinnerei	
6	De magie van geschiedenis – fietstocht door het dal van de Blies	61
	Langs de historische plaatsen in het Biosfeerreservaat Bliesgau	
7	Een gravin en haar lusthof – de Mariannenweg	66
	Wandeling van Blieskastel naar de Würzbacher Weiher	
8	Met gevoel over stronken en stenen – het Tiefenbachpfad	74
	Zien, voelen en ruiken op het Premium-wandelpad en aansluitend de producten uit de regio proeven	
9	Cultus in het Keltische bos – de Ringwall von Otzenhausen	80
	Rond de 2500 jaar oude stenen voelt men de sfeer en betovering van verloren tijden	
10	Genieten met bezinning – pleisterplaats in de Abtei Tholey	84
	Het oudste klooster van Duitsland opent zijn deuren voor kunst, cultuur en culinair genot	
11	Groeten van de Zonnekoning – ontdekkingen in het grensgebied	90
	Naar de burchten en bastions in de heuvelachtige Saargau	
12	Gärten ohne Grenzen – tuinen tussen Hochwald en Moesel	99
	Vijf bloeiende paradijsjes, elk met zijn geheel eigen geurtoon	
13	De po van de keizer – op bezoek bij Villeroy en Boch	106
	Veel prominenten, maar gelukkig geen olifant in de wereldberoemde porseleinwinkel aan de Saar	
14	Het geheim van de Moeselwijn – in de Dreiländereck	111
	Fietsen tussen de wijnranken en pauzeren bij de wijnboer met uitzicht op Duitsland, Frankrijk en Luxemburg	
15	Traditioneel en chic – de minimetropool Luxemburg	114
	De hoofdstad van het groothertogdom heeft de charme van een kleine monarchie en de flair van een wereldstad	

Toeristische woordenlijst	118
Culinaire woordenlijst	119
Register	120
Fotoverantwoording	123
Colofon	126
Paklijst	127
ANWB-routes	128

- Deze symbolen in de tekst verwijzen naar een plattegrond
 Dit symbool in de tekst verwijst naar één van de 15 hoogtepunten
 Dit symbool in de tekst verwijst naar een Waar voor je geld!-tip

Willkommen – Welkom

Een stalen sculptuur, zwevend tussen hemel en aarde: het 'Wortse-
gel' bij de Schaumberg in het noorden van Saarland. Met een koe-
ne draai vangt het de poëzie en geschiedenis van het land. Het ver-
bindt de eerste monniken van de abdij van Tholey, die 1300 jaar ge-
leden het woord hier brachten, en de Dillinger Hütte, dat hightech
staal produceert voor bruggen, wolkenkrabbers en schepen, maar
dat ook kunstenaars omarmt. De bekende beeldhouwer Richard
Serra laat zijn stalen werken in Dillingen vervaardigen. Net als de
Saarlander Heinrich Popp, de ontwerper van het 'Woordzeil'.

Ter oriëntatie

De mooiste provincie – in het hart van Europa

Wat weet u over Saarland en de Saarländers? Niets? Niet veel? Dat maakt niets uit. Dan vergaat het u zoals de meeste mensen die hier nog nooit zijn geweest. Wie echter al eens in Saarland was, is enthousiast over hoe mooi het hier is en hoe groen: licht en wijds is de brede band van de Saar in het zuiden. Knoestig en mysterieus is het 'hoge' noorden met zijn glinsterende meren en donkere rotsachtige bossen. Rustgevend zijn de rijke boomgaarden in de lieflijke Bliesgau en Saargau. Zonovergoten de met wijngaarden gesierde Moezel tegen de grens met de buurlanden Frankrijk en Luxemburg. Daartussen liggen magische plekken met een Keltisch-Romeins verleden en de roestige reuzen van de industriële cultuur. Ze herinneren aan de dagen dat vuurspuwende ijzerfabrieken en stoffige kolenmijnen het ritme in de deelstaat bepaalden. Tegenwoordig bezint het Saarland zich op nieuwe manieren en andere schatten die de aarde, de mensen en het land in petto hebben. Met nieuwe industrieën en hightech tussen de hoogovens en de mijnschachtbokken, natuurbeleving in oude cultuurlandschappen, kalme levensvreugde en een open blik over de grenzen. Saarland is de mooiste provincie – in het hart van Europa!

Saarbrücken en omgeving

Saarbrücken (► F/G 6/7) is het politieke, economische en culturele hart aan de Saar. Een charmante, vitale en gastvrije stad die leeft van de opwindende contrasten: aan de ene zijde in **St. Arnual** is het een dorp met een kerk gebleven, aan de andere zijde in **Malstatt** en **Burbach**

verandert het van een zware industriestad in een hightech bedrijvenlocatie. Aan de zuidelijke rand grenst Saarbrücken direct aan Frankrijk, in het oosten is het een energieke universiteit in het bos, in het noorden zelfs een mysterieus **oerwoud**. En in het centrum, tot slot, is het een bruisende stad aan de rivier. Beide oevers nodigen uit tot een wandeling door de prachtige oude stadswijken: **St. Johann** met zijn markt, die een bijna mediterrane flair heeft, met het speels-hippe **Nauwieser Viertel** uit de Gründerzeit, het opkomende Quartier Mainzerstraße, omzoomd door het groene Staden met zijn statige villa's en parken op de oever van de Saar. Op de andere oever van de Saar ligt **Alt-Saarbrücken** met het Regierungsviertel en het betoverende barokke duo, bestaande uit het slot (met tuin) en de Ludwigskirche. Het geheel is gelardeerd met talloze cafés, bistro's, restaurants, musea en theaters. Daarbij komt nog een bonte reeks aan feesten en festivals: van het Filmfestival Max-Ophüls-Preis in januari via het Saarspektakel in de zomer tot het coole Jazz Festival in november – in Saarbrücken is gegarandeerd altijd iets te beleven. Dat geldt ook voor het nabijgelegen UNESCO Werelderfgoed Völklinger Hütte, dat jaarlijks honderdduizenden bezoekers trekt. Ook een uitstapje over de grens naar het charmante **Sarreguemines/Saargemünd** (► G/H 8) of naar **Metz** (► Karte 3, A 2), de *ville lumière* aan de Moezel, is een onmisbaar onderdeel van een bezoek aan Saarbrücken.

Saarpfalz en Bliesgau

In oostelijke richting strekt de zacht glooiende Bliesgau zich uit, een oud cultuurlandschap dat in 2009 tot UNESCO-

Biosfeerreservaat werd gekroond. Een beschermd gebied dat uitnodigt tot het maken van dromerige fietstochten langs oude spoorlijnen of een pelgrims-tocht over de beroemde St. Jacobsroute. Bezienswaardig zijn **Blieskastel** (► J 6), de kleine barokke residentie van de gravin Von der Leyen, en de Romeins-Keltische cultuslocaties en de openlucht-musea in **Homburg** (► K 5) en **Gersheim-Reinheim** (► H/J 8), waar soms 'echte' strijders uit de oudheid hun zwaarden laten kletteren. Met tussendoor een pauze bij een eenvoudige wandelhut of in een sterrenrestaurant – de geschiedenis van het genieten houdt stand.

St. Wendel

Het beste uitzicht over het noordelijke deel van Saarland heeft men vanaf de **Schaumberg-Turm** bij **Tholey** (► G 3). Aan de voet van de berg ligt het oudste klooster van Duitsland, aan de horizon liggen het gezellige **St. Wendel** (► H 3) en de **Bostalsee** (► G 1/2), de populaire 'badkuip' van Saarland. En in het uiterste noorden liggen een hele hoop magische stenen: de **Keltische schans** bij **Nonnweiler-Otzenhausen** (► G 1) en de edelstenen uit de vulkanische bodem van **Freisen** (► J 2), waarnaar

u zelfs eigenhandig kunt graven. Een kleine domper: op het bekoorlijke plateland zijn veel dorpen en stadjes overwoerd door lukrake stadsuitbreiding en veel van de typische oude mijnwerkershuizen of boerderijen zijn ten prooi gevallen aan de alom heersende Saarlandse verbouwingsdrift.

Moezel, Saargau en Hochwald

Als u de Saar naar het westen volgt, komt u langs **Saarlouis** (► D 5), de oude vestingstad van de Zonnekoning Lodewijk XIV. Vanaf hier glijdt u over de Saargau en door het idyllische dal van de Nied bijna onmerkbaar over de grens naar Lotharingen, waar men nog steeds hetzelfde Moezelfrankische dialect spreekt. Tussen **Merzig** (► C 3/4) en **Mettlach** (► C 3) stroomt de Saar in zijn fraaiste vorm. Het hele 'Saarschleifenland' koestert zich in de heerlijke geuren van zijn 'Gärten ohne Grenzen', die zich vanaf het bos- en wandelparadijs Hochwald uitbreiden tot aan het uitbundige Duits-Frans-Luxemburgse drielandpunt aan de Moezel. Vanuit het wijdorp **Perl** (► A 3) is het slechts een kort stukje rijden naar de kleine Europese hoofdstad **Luxemburg** (► Kaart 3, A 1).

Saarland kan ook op de fiets worden verkend over mooi aangelegde paden

Kennismaking, Saarland in cijfers

Land van korte afstanden

Van oost naar west meet het Saarland 90 km, van noord naar zuid 60 km. In één tot twee uur heeft men het hele gebied doorkruist per auto. Alles ligt dicht bij elkaar in de kleinste deelstaat van de republiek. Het heeft ongeveer een miljoen inwoners – hier kent niet iedereen elkaar, maar velen kennen velen. 'Ik ken iemand die ...' is hier het begin van veel gesprekken. Hij werkt bijvoorbeeld bij de gemeente of – nog beter – bij de regering, en heeft dus (vermoedelijk) goede contacten. Een ander heeft onlangs een huis gebouwd en weet dus hoe en waar men iets (waarschijnlijk) goed en goedkoop kan leveren. En als die niet kan, dan kent hij in ieder geval wel weer iemand, die iemand kent die ... En zo werken er – dankzij deze Saarlandse manier van doen – in het land van de korte afstanden veel zaken (waarschijnlijk) sneller en gemakkelijker dan elders.

Levensader Saar

De rivier ontspringt tegelijkertijd aan twee bronnen op de heilige berg Donon in de Vogezen. Het water heeft al ruim 80 km door Lotharingen afgelegd, wanneer het aankomt in Sarreguémines, de sympathieke kleine grensstad waar ook de Blies uitmondt in de Saar. In Saarbrücken houdt het water de jaarloerse broedersteden St. Johann en Alt-Saarbrücken enigszins uit elkaar, daarna trekt de rivier de grijze *Schaffbux* (werkbroek) aan – op haar weg door het industriegebied van Saarbrücken-Burbach via Völklingen naar Dillingen. Even voor Merzig schiet zij dan snel haar mooiste groene zondagse jurk aan, die ze bij Mettlach-Orscholz nog extra versiert met de Saarschleife – de beroem-

de, zeer fotogenieke lus (lett. 'strik') in de Saar. Na de laatste bocht neemt de rivier afscheid tussen de wijngaarden richting Rheinland-Pfalz. In Konz, bij Trier, verenigt zij zich met de Moezel en samen vervolgen zij hun weg naar de Rijn.

Steenbergen

Niet elke verhoging in het heuvelachtige Saarland is te danken aan de natuur, vele bestaan pas enkele decennia en werden door de mens geschapen. Steenberg ('halden') zijn oorspronkelijk stortplaatsen van het afvalgesteente uit de kolnmijnen. Inmiddels zijn ze bijna allemaal beplant of op natuurlijke wijze begroeid en vaak niet meer als steenberg herkenbaar. Ongemerkt zijn ze onderdeel van het landschap geworden. Sommige zijn toegankelijk gemaakt voor bezoekers, zoals de Halden Ensdorf, Landweiler-Reden of de Urwaldhalde bij het Forsthaus Neuhaus. In het Saarkohlenwald bij Saarbrücken ligt een heuse steenbergroute. Deze voert onder meer langs de Halde Götteborn, waar u ook de hoogste mijnschachtbok (toren) ter wereld kunt beklimmen. En langs de kunstzinnig ontworpen 'land art'-Halden Grühlingsstraße en Lydia. Op hun maanachtige oppervlak kijkt u in geheimzinnige hemelspiegels. Uniek, typisch Saarländisch, gaat dat zien! (www.saarland.de/dokumente/thema_stadt_und_land/SKW_Haldenrundwegbroschuere.pdf)

Saarländse radio

Radio Saarbrücken begon in 1946 als een militaire zender – een product van de naoorlogse Franse bezetting. In 1952 werd het de Saarländischer Rundfunk GmbH, om tenslotte in 1957 over te

Vanaf de schachtbok van de mijn Göttelborn hebt u een weids uitzicht

gaan in de publieke omroep ARD. Met zijn radio- en televisieprogramma's en een verscheidenheid aan publieke evenementen is het een belangrijk instituut in de deelstaat. Het Duitse Radio Filharmonisch Orkest Saarbrücken-Kaiserslautern geeft regelmatig concerten, onder andere in het congrescentrum en in de Großen Sendesaal op de Halberg. Er worden daar en op andere locaties in het hele land openbare radio- en televisie-programma's opgenomen, zoals 'Alfons und Gäste', 'Jazz live with Friends' en 'Bistrot Musique'. Het populairste evenement van het jaar is Halberg Open Air, aan het begin van de zomervakantie op het prachtige openluchterrein van de omroep, dat tienduizenden jongeren trekt (tel. 06 81 60 20, www.sr.de).

Dialect

De cabaretier Gerd Dudenhöffer, beter bekend als Heinz Becker, het eeuwig zeurende hoofd van de gelijknamige tv-familie, heeft het Saarlandse dialect in heel Duitsland bekend gemaakt. 'De

Becker-Heinz' komt uit Bexbach in de Saarpfalz, in het uiterste oosten van de deelstaat. Strikt genomen spreekt hij slechts een variant van het Saarlandse dialect, dat vele facetten heeft. De meest opvallende taalgrens ligt ter hoogte van Saarlouis, waar het Rijnfrankische dialect overgaat in het totaal anders klinkende Moezelfrankische dialect. Met als gevolg dat bijvoorbeeld de Saarlanders in Perl an der Mosel hun 'plat' sprekende Luxemburgse burens beter verstaan dan hun deelstaatgenoten uit de Saarpfalz. Andere populaire dialectsprekende tv-persoonlijkheden (en hun acteurs) zijn Vanessa Backes (Alice Hoffmann), Jacques Bistro (Detlev Schönauer), de Scherer-Erwin (Joachim Weyand) en Elfriede Grimmelwiedich (Ewald Blum). Meer op www.mundart-saarland.de.

Saarlandse identiteit

Herinnert u zich Max Palü nog? Dat was de mollige Saarlandse 'Tatort'-commissaris, liefhebber van rode wijn, kaas en vrouwen, die inmiddels al lang met tv-

Kennismaking, Saarland in cijfers

pensioen is. Hij belichaamt het francofiele type van de levensgenietende Saarlander. Zo ook de nog-lang-niet-gepensioneerde Oskar Lafontaine! Hij behoort ongetwijfeld tot het type 'Saarlander-de-luxe', zoals hij ooit door een plaatselijke schrijver werd getypeerd. Dit staat in schril contrast met de 'standaard-Saarlander' die zijn proletarische wortels, zijn huisje en zijn *Hemmweh* cultiveert en lid is van minstens een half dozijn verenigingen. Hij wordt verpersoonlijkt door Becker-Heinz, het tweede prominente Saarlandse tv-figuur. Beide zijn uiteraard cliché types. Maar misschien is de 'echte' Saarlander wel een kleurrijke mengeling van beide: nuchter en werelds, katholiek en levensgenieter, opportunistisch en authentiek denker, kletsmajoor en wijze, proleet en estheet. 'Hij mort niet, maar leeft in harmonie met zijn tegenstellingen', zegt de Saarlandse schrijver Ludwig Harig. En de Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung stelt: 'Het streven naar perfectie is uitermate on-Saarlands'. Veel belangrijker zijn de overzichtelijkheid,

vertrouwdheid en de sociale cohesie in de deelstaat – en het uitgesproken talent om te genieten. Dat zijn tenslotte de ware rijkdommen in een 'arm maar wijs land'.

'Hauptsach gudd gess'

Eten (en drinken) heeft altijd een belangrijke rol gespeeld in het leven van de Saarlanders. Als men iemand hoorde zeggen dat hij 'gudd gess' had, dan betekende dat oorspronkelijk: er was *de-hemm* (thuis), op bezoek of op het werk overvloedig eten geserveerd. Kwantiteit stond dus gelijk aan kwaliteit. Begrijpelijk voor een bevolking waarvan de meerderheid bestond uit allesbehalve rijke boeren of industriële arbeiders, en die voor de opname van voldoende calorieën waren aangewezen op goedkope basisproducten. Deze kwamen vaak uit hun eigen *Gäadsche* (tuin), waarbij de veelzijdige *Grumbeer* (aardappel) de hoofdrol speelde. Geen wonder dus, dat een stevig aardappelgerecht tot Saarlands nationale gerecht werd verheven: de *Dibbelabbes*. Gekoesterd cultuurgood is ook de *Schwenkbraten*, vaak kortweg *Schwenker* genoemd: een gemarineerd stuk varkensvlees, dat 's zomers door heel Saarland – als in een eindeloos lint – overal op draai- en zwenkbare roosters boven het houtskoolvuur hangt. Geheel naar het motto 'de mens wikt, God beschikt, de Saarlander *schwenkt!*' (www.schwenktheworld.com).

Mooie nieuwe computerwereld uit het Saarland? – De Saarlandse universiteit is tevens de thuisbasis van 's werelds grootste onderzoekscentrum voor kunstmatige intelligentie (DFKI). Daar sleutelt men aan het 'mobiele internet van de toekomst': minicomputers die direct op het lichaam worden gedragen in brillen, horloges, sieraden of kleding. Ze worden bediend met de stem, ogen, gebaren of beweging, en dat alles in milliseconden. Weer andere systemen moeten robots, fabrieken, woningen ('smart home'), winkels ('smart shops') en het verkeer ('smart mobility') 'slimmer' maken, maar ook voor een betere databescherming zorgen dan voorheen (www.dfki.de).

Leestips

Van Ludwig Harig, de bekendste hedendaagse auteur uit Saarland, stammen de krachtigste citaten over de aard van zijn landgenoten. In drie autobiografische romans (onder andere 'Ordnung ist das ganze Leben') heeft Harig bovendien op indrukwekkende wijze zijn familieannalen en de Saarlandse geschiedenis van de jaren dertig tot zestig van de vorige eeuw met elkaar verweven.

Feiten en cijfers

Bevolking en bestuur: Saarland is de kleinste Duitse deelstaat. Het heeft bijna 1 miljoen inwoners, verdeeld over 6 districten en 52 gemeenten. De hoofdstad en grootste stad is Saarbrücken met circa 177.000 inwoners. Dan volgen Neunkirchen (46.000), Homburg (41.000) en Völklingen (38.000).

Geografie en klimaat: drie grote natuurgebieden karakteriseren de regio: de Hunsrück met het Schwarzwälder Hochwald, het kustlandschap van Lotharingen en de Pfalz met zijn vruchtbare gebieden aan de Saar, Moezel en de Blies, en het Saar-Nahe-Bergland. Bijna een derde van de regio is bebost. In het noorden en het oosten grenst het Saarland aan Rheinland-Pfalz, in het westen aan Luxemburg en in het zuiden aan het Franse departement Moselle in Lotharingen.

Economie: kolen en staal domineerden eeuwenlang het industriegebied aan de Saar. In juni 2012 werd de laatste mijn gesloten in Ensdorf – de Saarlandse mijnbouw was geschiedenis. De staalindustrie werkt nog op een laag pitje door – als producent van hoogwaardige specialistische producten. Vandaag de dag is de auto-industrie (Ford Saarlouis) met zijn talrijke toeleveringsbedrijven de belangrijkste werkgever. Bij die industriële kern heeft zich een innovatief onderzoeks- en bedrijvenlandschap gevoegd, met internationaal gerenommeerde topbedrijven op het gebied van IT (Fraunhofer Instituut, Deutsches Forschungszentrum für Künstliche Intelligenz), nanotechnologie en bio-, medische en productietechnologie.

Harig en andere auteurs beschrijven in het boekje 'Erinnerungsorte' (Röhrig) de 'ankerpunten van de Saarlandse identiteit'. De bekroonde dichter Johannes Kühn uit Tholey-Hasborn schrijft prachtige gedichten – en niet alleen over zijn landgenoten (uitgegeven door Hanser). In 'Tour de Kultur – 100 neue Entdeckungsreisen in Saar-Lor-Lux' (Gollenstein), verklappen radioverslaggevers van de Saarländischer Rundfunk de mooiste plekjes van het land. Het prachtige, informatieve fotoboek 'Im Reich der Mitte' (Hartung-Gorre) wijdt de lezer in in de details van de 'geschiedenis, cultuur, werk, en leven in de grootregio'. De tekenaar Bernd Kissel laat in zijn 'Saarland-Album' (Geistkirch) de recentere Saarlandse geschiedenis als een onderhoudende striptekening de revue passeren.

Winkelen in Frankrijk

Dat is altijd een belevenis. Zo'n typisch Franse *supermarché* zoals Cora of Record in Forbach of Sarreguemines/Saargemünd fascineert alleen al door zijn omvang, zijn overweldigende aanbod en het charmante Frans-Duitse koeterwaals bij de bediening en de kassa's. Het aanbod van kaas, vis, zeevruchten, paté en stokbrood is er bijzonder goed en altijd vers. Enorm en echt voordelig – vooral tijdens de speciale actieweken – is de selectie van Franse wijnen, crémant (mousserende wijn) en champagne. Bijzonder zijn ook de wekelijkse markten in Forbach (di./do.) en Sarreguemines/Saargemünd (di./vr.), waar Lotharingse flair zich vermengt met Noord-Afrikaanse charme.

Geschiedenis, heden, toekomst

Hoe een Saar-Pfälzer bijna koning van Beieren werd

De machtige vestingmuur van Otzenhausen en het Europäische Kulturpark Bliesbruck-Reinheim. Het zijn twee van de vele plaatsen waar men nog steeds op indrukwekkende wijze kan ervaren hoe ooit machtige Keltische stammen en welgestelde Gallo-Romeinse handelaren en ambachtslieden hun stempel op het land aan de rivier de Saar drukten. Machtscentra waren Trier, de Romeinse keizerlijke residentie, en Metz, de hoofdstad van het Frankische koninkrijk Austrasië. In de middeleeuwen heersten keizers en koningen van uit hun (tweede) residenties in Luxemburg en de Pfalz over het koninkrijk, bijgestaan door machtige keurvorsten en kardinalen uit de regio. Langs de Saar ontstonden de eigenzinnige mini-vorstendommen van Zwaben, Hessen, Oldenburg, Saksen-Coburg en Lotharingen. Alleen het vorstendom Nassau-Saarbrücken en het hertogdom Pfalz-Zweibrücken wisten in de periode van de barok een zekere reputatie te verwerven. Hertog Karl II August zou zelfs keurvorst van Beieren worden en liet daarom alvast uit voorzorg een kasteel in Homburg bouwen, groter dan Sanssouci en Versailles! De troepen van de Franse Revolutie hebben het echter met de grond gelijk gemaakt – zoals zoveel van wat barokke vorsten langs de Saar schiepen.

Slaaphuis en 'Schaffbux'

Tot 1815 hoorde de regio bij Frankrijk. Tijdens het Congres van Wenen werd het bijna volledig opgedeeld tussen de koninkrijken Pruisen en Beieren. Kolen en staal, die toen op grote schaal werden gedolven en gesmolten, veranderden

het landschap zowel topografisch als sociaal. Kleine boeren en dagloners uit alle hoeken van het land trokken naar de industriegebieden rond de Saar en de Blies. Velen logeerden doordeweeks in de zogeheten slaaphuizen aan de rand van de hoogovens en de mijnen. Anderen vestigden zich in de nieuw gebouwde arbeidersnederzettingen die hen door de industriebaronnen, zoals de Röchlings of de Stumms, tegen gunstige voorwaarden werden aangeboden. Dit echter tegen een prijs van totale afhankelijkheid en sociale controle. Desondanks ontstond hier voor het eerst zoiets als een Saarlandse identiteit: er was nauwelijks een gezin te vinden zonder mijnwerker of hoogovenarbeider. En bijna iedereen was wel lid van een vereniging, zoals de duivenmelkers of de mijnwerkersblaaskapel. En zelfs na de ploegendienst hield men de *Schaffbux* (werkbroek) aan, om de geit achter het huis te voeren of om een buurman te helpen met de bouw van zijn woning. Die stille trots op het *selber Geschaffte*, het eigenhandig gemaakte, en die vriendelijke, ongecompliceerde onderlinge solidariteit zijn typerend voor het karakter van de Saarlander.

Een eigen elftal

Na de Eerste Wereldoorlog kwam de regio rond de Saar door het Verdrag van Versailles onder mandaat van de Volkenbond als het 'Saargebiet'. Het gebied kreeg voor het eerst eigen grenzen, maar was economisch gebonden aan Frankrijk. Voor de meeste Saarlanders was dit een onbevredigende situatie, waaraan zij bij het eerste volksreferendum in 1935 een einde maakten ten faveure van Duitsland (ondanks Hitler).

Na de Tweede Wereldoorlog kreeg Saarland zijn eerste eigen regering, die echter onder Franse voogdij stond. Een decennium lang was Saarland een soort Duits-Franse hermafrodit met een Duitse bevolking en een Duitse minister-president, maar met een Franse Hoge Commissaris, de Franse munt, eigen postzegels, en zelfs een eigen voetbalteam! Daarbij kwamen de uit Frankrijk geïmporteerde goederen – van koffie en Gauloise, Algerijnse rode wijn en Marokkaanse dadels tot de elegante limousines van Citroën en Peugeot. Saarland was als een exotisch klein ‘Gallo-Germaans’ eiland met een geheel eigen identiteit (www.saar-nostalgie.de)

Grootregionaal visioen

In 1955 werd er alweer een volksreferendum gehouden, nu voor een Europese status aparte. Opnieuw kozen de Saarlanders – na bittere conflicten binnen het land – met een meerderheid voor Duitsland. Dit is de geboorte van het

huidige Saarland, als tiende staat van de Bondsrepubliek. Het markeert het einde van tweehonderd turbulente jaren, waarin menigeen tot wel acht maal zijn nationaliteit moest veranderen! Het was echter ook het begin van een definitieve verzoening met voormalig aartsvijand en bezetter Frankrijk, dat inmiddels al lang een vriend en een goede buur is geworden. Het jaar 2012 betekende een nieuw keerpunt: de laatste mijn aan de Saar werd gesloten. Aan 250 jaar mijnbouwgeschiedenis, die land en de mensen ten diepste heeft gevormd, kwam een einde. Maar er is een visioen: Saarland, Lotharingen, Luxemburg, Rheinland-Pfalz, de Belgische Oostkantons en Wallonië – de kernlanden van het voormalige Frankische rijk Lotharingen – zijn verbonden door een lange gemeenschappelijke geschiedenis en cultuur. Zij zouden over alle grenzen heen aaneen kunnen groeien tot een moderne Europese grootregio: een doorleefd deel van Europa, in het hart van Europa.

Van de schitterende Romeinse villa in Perl-Nennig bleef slechts de mozaïekvloer bewaard

Overnachten

Stad of platteland?

Verspreid door de hele regio is er exclusieve, comfortabele, gezellige of rustieke accommodatie te vinden. Naast hotels van bekende ketens zijn er reeds lang bestaande familiebedrijven met een individuele charme. Accommodaties met het label Bed & Bike zijn ingesteld op de behoeften van fietstoeristen (www.bettundbike.de). Wie 's avonds graag op stap wil, kan het beste in Saarbrücken of Saarlouis neerstrijken. Wie rust en stilte, een eenvoudiger onderkomen of een vakantiehuisje zoekt, is beter af op het platteland.

In de vakantieperiodes – vooral tijdens de zomervakantie – is het raadzaam om bijtijds een verblijf te boeken. In Saarbrücken is vroeg reserveren ook in de voor- en de najaarsmaanden aan te raden, evenals rond beurzen en festi-

vals. Op de website www.toerisme-saarland.nl kunt u gedetailleerde informatie vinden over het aanbod en ook (soms goedkoper) online boeken.

De prijzen voor een overnachting zijn in Saarland relatief laag. De in deze gids vermelde hotelprijzen zijn telkens voor een tweepersoonskamer inclusief ontbijt.

Hotels

In Saarland bevinden zich twee 5-sterren hotels en twintig 4-sterren hotels, vaak op een mooie, rustige locatie. De hoofdstad biedt vijf 4-sterren hotels, waaronder een 'superior'. Maar ook binnen de 3-sterren categorie kunt u hier goed en zeer gunstig geprijsd overnachten. Over het algemeen kunt u het beste naar de voordelige arrangementen-, thema- of weekendtarieven vragen.

De Linslerhof in Überherrn beschikt over romantische kamers

Wellness in Saarland

In een land van levensgenieters mag een uitgebreid spa- en wellness-aanbod natuurlijk niet ontbreken. Als u in stijl wilt ontspannen in een luxueuze omgeving met uitzicht op de Moezel en omringd door wijngaarden, dan bent u bij **Victor's Residenz-Hotel Schloss Berg** in Nennig aan het goede adres (www.victors.de). Omgeven door ruisende bossen, kunt u herstellen in het **Flair Park-hotel** van het bergluchtkuuroord Weiskirchen in het sportief-ongedwongen Vitalis-Zentrum (www.vitalis-weiskirchen.de). In het eveneens prachtig gelegen **Gesundheitszentrum Saarschleife** in Mettlach-Orscholz staan u alle faciliteiten van een luxe kuur- en revalidatiekliniek ter beschikking (www.saarschleife.de). In St. Wendel is tussen basiliek, barok en biedermeier ook nog plaats voor 'beauty' in **Angel's – Hotel am Fruchtmart und Hotel am Golfpark** (www.angels-dashotel.de). In het nabijgelegen Theley is het Ayurveda wat de klok slaat in **Fontana Vita** (www.ayurveda-kosmetik-wellness.de). Ook in de hotels **Weingärtner** (www.seehotel-weingaertner.de) en **Merker** (www.merker-hotel.de) aan de Bostalsee en in het **Hochwälder Wohlfühlhotel** (www.hochwaelder-wohlfuehlhotel.de) aan de Losheimer See zorgen deskundige handen voor lichaam en geest in een prachtige omgeving.

Vakantiehuisjes en particuliere kamers

Vooraf voor een langere vakantie met het gezin zijn vakantiehuisjes qua prijs interessant. Ze zijn er in alle delen van Saarland, maar de meeste bevinden zich in de regio Hochwald rond de meren bij Losheim, Bosen en Nonnweiler. Ook natuur- en dierenliefhebbers vinden heel aardige mogelijkheden voor een vakantie op een boerderij of ruitencentrum. En voor wie iets bijzonders zoekt, is er zelfs een bed in een wijnvat, in een klooster of in de open lucht!

Jeugdherbergen

Zes hostels bieden hun diensten aan: de Jugendherberge an der Saarschleife, Jugendgästehaus Dreisbach-Mettlach, Jugendherberge Homburg, Europa Jugendherberge und Jugendgästehaus Saarbrücken, Schaumberg-Jugendherberge und Jugendgästehaus Tholey en de Jugendherberge Weiskirchen. Naast de gedeelde kamers zijn er meestal ook gezinskamers. Informatie: DJH-Jugendherbergen in Rheinland-

Pfalz und im Saarland, In der Meielache 1, 55122 Mainz, tel. 06131 37 44 60, www.diejugendherbergen.de. Een lidmaatschapskaart van de Hostelling International (www.hihostels.com) is vereist. Deze is in Nederland verkrijgbaar via Stayokay (www.stayokay.com).

Camping en camper

Er zijn 16 campings en 23 camperplaatsen in Saarland. Voor alle campings is het raadzaam om vroeg te reserveren. De prijzen liggen in het hoogseizoen rond € 6 per persoon per nacht. Daarnaast betaalt u gemiddeld € 5 voor een tent en ongeveer € 8 voor een camper.

Eten en drinken

Traditioneel en verfijnd

Tot de gezellige Saarlandse levenswijze behoort natuurlijk ook goed eten en drinken. Onder de constante invloed van de Franse buren heeft de zeer traditionele Saarlandse keuken zich steeds verder verfijnd. Jaren geleden verwonderde culinair recensent Wolfram Siebeck zich al over de kwaliteit van de Saarlandse restaurants. Hij vond dat Saarbrücken zich gastronomisch goed kon meten met sommige wijken van Parijs, en dat het niveau op het platteland zelfs de inspecteurs van de Guide Michelin zou kunnen overtuigen. En die hebben het kleine Saarland inmiddels tweemaal met drie sterren en tweemaal met één ster onderscheiden.

Culinair Saarland ontdekken

De Michelin-sterren schitteren in Saarbrücken, Perl-Nennig, St. Wendel-Bliesen en Blieskastel. En ze verspreiden hun stralen natuurlijk over het hele land, wekken de ambities van vele andere chefs die innovatief te werk gaan. In de rustieke boerderijherbergen en de authentieke landelijke of brouwerij-eethuizen komt vaak een stevige Saarlandse pot op de tafel, zoals de aardappelklassiekers *dibbelabbes*, *hoorische* of *gefillde*. Jonge chefkoks zoeken met succes hun eigen niche tussen de Mediterrane, Franse en de exotische keuken, vaak in de informele sfeer van een bistro, café of een chique lounge, die na het diner verandert in een bar. Ook de Italianen en Aziaten zijn in allerlei variaties in het hele land vertegenwoordigd. Evenals de authentieke *roschdworschdbuden*, waar u de Saarlandse 'bratwurst-to-go', geklemd tussen een opengesneden *weck* (broodje) kunt krijgen.

Bijna alle restaurants serveren rond de lunchtijd een voordelig **Stammessen** (daghap, vanaf € 7) of een klein menu (vanaf € 15). In de driesterren restaurants begint het fijnproeversgenot bij een menu vanaf € 120.

Uitvoerige beschrijvingen van restaurants en eetcafés staan in de twee toonaangevende gidsen voor lekker eten in Saarland: www.guide-o.de en www.regioguide.net.

Bettsäächertage en Schlemmer-Radeln

Steeds meer chefkoks gebruiken producten uit hun eigen regio in de keuken. Onder het label 'Genuss Region Saarland' hebben bakkers, slaggers, viskwekerijen, wijnhuizen, biologische boeren, drankstokerijen en gastheren van alle categorieën verenigd om samen de beste kwaliteit op tafel te zetten. Het geheel wordt verpakt in fantasierijke evenementen zoals de **Bettsäächertage** in maart, het **Walnussfest** en het **Leinblütenfest** in juni/juli, het **Biosphärenfest** in juli/augustus, de **Bliesgau-Lammwochen**, de **Hochwälder Kartoffeltage** en de **Wildwoche** in de herfst. Van culinaire arrangementen in combinatie met wellness, wandelen of cultuur kan men het hele jaar door genieten. Bijvoorbeeld bij de unieke **Tafeltouren** (wandelen) of bij het **Schlemmer-Radeln**, gastronomische fietstochten van het ene hotel naar het andere (www.genuss-region-saarland.de).

Wein en vriez

Wat zou het heerlijkste eten zijn zonder een goed, bijpassend glas wijn? Ons advies: kijk op de kaart eerst naar de uitstekende **witte wijnen** (en sekt)

van de Saarlandse wijnboeren van de Boven-Moezel. De Elbling is het oudste druivenras, maar ook een fruitig-pittige Riesling, een Grau- of Weißburgunder (resp. Pinot Gris en Pinot Blanc), een Auxerrois of een Rivaner zal u niet teleurstellen.

Viez, een zoete of brut appelmost, is ook een streekeigen drank die voornamelijk wordt aangeboden rond de Viezstraße (www.viezstrasse-online.de). Deze route loopt van het Merziger Becken, het dal bij Merzig en de 'appelkist' van het land, tot aan Konz in Rheinland-Pfalz. Bij de Viez-boerderijen zijn nog vele andere lekkernijen verkrijgbaar, allemaal van eigen makelij.

Biercultuur

Karlsberg, de grootste brouwerij van de regio, heeft de meeste van hun

voormalige concurrenten opgeslokt. Een klein maar fijn brouwersgilde profileert zich echter met speciaalbieren, zoals het Zwickelbier van de ambachtelijke brouwerij Bruch in Saarbrücken. In de 'belevingsbrouwerijen' in Merzig, Mettlach, Losheim, Nalbach-Körprich, Schmelz, Neunkirchen en Homburg bent u welkom om het brouwproces te aanschouwen. U kunt dan meteen in de brouwerijherberg de verschillende seizoensbieren proeven – vergezeld van een stevige maaltijd. Ook de belangrijkste Saarlandse dichter, Johannes Kühn, is een gepassioneerd kroegtijger. Hij heeft een complete bundel vol 'cafégedichten' geschreven in zijn stamkroeg Huth in Tholey-Hasborn (zie blz. 86).

Saarlandse burgermanskost

Bettsäächer: geen belediging aan het adres van iemand die het 's nachts niet kan drooghouden, maar een stevige salade van jonge paardenbloemen met uitgebakken spek, azijn, zout, peper en fijngehakt ei.

Dibbelabbes: een machtig, maar heerlijk mengsel van laagjes rauwe geraspte aardappelen, prei en gerookt spek, dat hier in de regio *dörrfleisch* wordt genoemd. Dit geheel wordt snel angebraden in een grote, gietijzeren *dibbe* (pot) en vaak gedraaid, zodat het rondom een mooie *korschd* (korst) krijgt.

Gefillde: gevulde knoedels. Het knoedeldeeg bestaat uit geraspte rauwe en gekookte aardappelen, de vulling uit een mengsel van gehakt en leverworst. Het gerecht wordt geserveerd met een spekjes-roomsaus en zuurkool.

Hoorische: hetzelfde aardappeldeeg als van gefillde wordt hier tot kleine, langwerpige knoedels gevormd, die hun naam danken aan hun stoppelige oppervlak. Ze zijn populair als bijgerecht bij gebraden vlees of op zichzelf met spekjes-roomsaus en zuurkool.

Bibbelschesbohnesupp: een maaltijdsoep van vers geplukte, gesneden sperziebonen (*schnittbohnen*) met aardappelblokjes en eventueel wat spek. Dit wordt ook graag samen gegeten met een stuk **quetschekuche** (pruimentartaart) of met **grumbierkieschelscher** (aardappelkoekjes).

Lyoner: de Franse metropool aan de Rhône moet in Saarland zijn naam afstaan aan een ringvormige gekookte worst. De *lyoner* wordt ook graag gegeten met **kerschdscher**, krokant gebakken aardappelblokjes, gemaakt van rauwe aardappels.

Meer gerechten op www.saargudd.de/dahemm.

Praktische informatie

Reizen naar Saarland

Met het vliegtuig

Vanaf Schiphol (of Rotterdam, Eindhoven) worden alleen vluchten aangeboden met een tussenstop naar de luchthaven van Saarbrücken-Ensheim. Deze zijn bovendien stevig aan de prijs, zeker voor zo'n relatief korte vlucht. Transfer van het vliegveld naar de Hauptbahnhof Saarbrücken met bus nummer R10 of de taxi. tel. 06893 830, www.flughafen-saarbruecken.de.

Met de trein

Met de ICE kunt u vanaf Amsterdam, Utrecht of Arnhem met een overstap in Frankfurt (tussen twee stations, met transfer) of Mannheim naar de Hauptbahnhof Saarbrücken. De kortste reistijd vanaf Amsterdam is ruim 6 uur. Vanaf Eindhoven kunt u ook met de EuroCity via Venlo en Düsseldorf naar Saarbrücken. Vanaf Saarbrücken zijn er directe verbindingen naar Metz en Straatsburg.

Met de auto

Vanuit het noorden neemt u de A3 richting Düsseldorf/Keulen en dan de A1/E422 naar Saarland. Van Saarbrücken kunt u over de A8 naar Saarlouis. De A8 gaat daarna over in de E29 naar Luxemburg en Brussel. Vanaf Saarbrücken leidt de A32 naar de Franse grens, met aansluiting op de A4 richting Straatsburg/Basel (zuidelijke richting) of via Metz naar Parijs (tolweg, westelijke richting).

Reizen in Saarland

Met de trein

De steden en de meeste grote plaatsen in Saarland zijn goed bereikbaar

per trein. Voordelig is het **Saarland-Ticket**, waarmee maximaal vijf personen een dag lang door heel Saarland (en Rheinland-Pfalz) kunne reizen. Het ticket kost online en bij de kaartautomaten € 23 plus € 4 per extra persoon (tot 5 pers.). Informatie: Deutsche Bahn, Regionalverkehr, tel. 0681 118 61 (tel.kosten), www.bahn.de.

De **Saarbahn** is een sneltram. Hij rijdt elke 30 tot 60 minuten van Lebach via Saarbrücken en over de grens tot Sarreguemines/Saargemünd. Informatie: tel. 0681 500 33 77, www.saarbahn.de.

Met de bus

Bijna alle plaatsen in Saarland zijn bereikbaar met een lijndienstbus. Afgelegen plaatsen worden echter slechts om de paar uur bediend. Vanaf Saarbrücken Hauptbahnhof rijdt dagelijks meerdere malen een bus naar Luxemburg(-Stad) en naar de naburige Franse stad Forbach. Dienstregeling: www.vgs-online.de. Informatie over het gehele openbaar vervoersnet in Saarland en de groot-regio: www.saarfahrplan.de, hotline tel. 06898 500 40 00. In de brochure 'Sehenswerter Saarland' van de Tourismus Zentrale Saarland (TZS) worden tevens de treinen en busverbindingen naar de toeristische hoogtepunten vermeld.

Met de auto

Alle plaatsen en bezienswaardigheden zijn goed bereikbaar per auto en voorzien van voldoende parkeerplaatsen. Parkeertarieven in de steden tussen € 0,50 en € 1,50 voor 45 minuten.

Met de boot

Van Pasen tot oktober varen op de Saar en de Moezel rondvaartboten. Rond-

Bij het Saarbrücker Schloss wordt 's zomers elke zondag livemuziek gespeeld

vaarten op de Saar vertrekken vanaf Saarbrücken, Saarlouis, Merzig en Mettlach (www.personenschiffahrt-saarbrücken.de, www.saarschiff.com, www.maria-croon.de, www.saarflotte.de). De Moezel is alleen toegankelijk vanaf de Luxemburgse kant, u kunt het beste vanuit Remich vertrekken (www.navitours.lu, www.visitmoselle.lu). In Metz kunt u in juli en augustus vanaf de Plan d'eau dagelijks een 45 minuten-duurende mini-cruise op de Moezel maken (info: www.tourisme-metz.com).

Met de fiets

Fietsers staat een groot en goed gemarkeerd netwerk van fietspaden en fietsroutes door het hele 'SaarRadland' en de aangrenzende regio's ter beschikking. In de steden kan de infrastructuur nog te wensen overlaten (www.urlaub.saarland/Reisethemen/Radfahren, zie ook blz. 26).

Feestdagen

1 januari: Nieuwjaar

Pasen: Karfreitag (Goede Vrijdag),

Ostersonntag, Ostermontag (resp. Eerste en Tweede Paasdag)

1 mei: Dag van de Arbeid

Hemelvaartsdag (Christi Himmelfahrt)

Pinksteren: Pfinstsonntag, Pfinstmontag

Sacramentsdag (Fronleichnam): 2e donderdag na Pinksteren

15 augustus: Maria Hemelvaart

3 oktober: Tag der deutschen Einheit (nationale feestdag)

1 november: Allerheiligen

25-26 december: Kerstmis

De Luxemburgers vieren op 23 juni hun **nationale feestdag**, de Fransen op 14 juli.

Feesten en festivals

De Saarlanders bouwen graag een feestje, hun joie de vivre is legendarisch. Talloos zijn de kleine straat-, dorps- en verenigingsfeesten, spectaculair zijn de zomerse hoogtepunten, zoals het Altstadtfest in Saarbrücken of de Emmes in Saarlouis. En zelfs in de koude decembermaand staat men nog in de rij voor

FreizeitCARD | CARTE Loisirs: Een 'all-inclusive'-kaart met vrije toegang to meer dan tweehonderd attracties in Saarland, Lotharingen, Luxemburg en Rheinland-Pfalz: Musea, plezier-, recreatie- en thermale baden, Werelderfgoederen, burchten en kastelen, dierentuinen en pretparken of rondvaarten op de Rijn, de Moezel en de Saar. Prijs: 24-uurskaart € 14 voor volwassenen en € 10 voor kinderen van 6-14 jaar. Driedagen-kaart € 41,50/€ 31, zesdagen-kaart € 66/€ 44. Gratis vervoer per bus en trein in Saarland is bij de kaart inbegrepen.

de zalen van de Primeur-Feste (ter ere van de Beaujolais Primeur) en voor de kerstmarkten in het hele land. Voor de meer verfijnde tussendoortjes zorgen het hele jaar door culturele topevenementen. Hieronder een overzicht van de hoogtepunten op de feestkalender.

Filmfestival Max-Ophüls-Preis: half jan., Saarbrücken, www.max-ophuelspreis.de. Binnen een kleine week ontmoeten de beste jonge regisseurs uit de Duits sprekende landen elkaar om hun nieuwste speelfilms en documentaires aan de jury en het publiek te presenteren. In het kielzog: vele prominente acteurs, producenten en journalisten met wie men na de voorstelling of in de Festival Club in een ontspannen sfeer kan netwerken of een praatje kan maken.

De Max-Ophüls-Trofee (vernoemd naar de in Saarbrücken geboren regisseur uit de jaren dertig tot vijftig) is één van de meest begeerde filmprijzen in Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland.

Musikfestspiele Saar: apr.-sept. in de oneven jaren, Saarland/Lotharingen/Luxemburg, www.musikfestspiele-saar.de. Festival met (overwegend) klassieke muziek, telkens gewijd aan een land of een regio.

Festival Perspectives: een week in medio mei in Saarbrücken, www.festival-perspectives.de. Kleurrijk Frans-Duits theaterspektakel met gerenommeerde gezelschappen, tussen populair en avant-garde, deels in de openlucht en op ongewone locaties.

Summer in the City: juni-sept., Luxemburg. Onder dit motto vinden er talrijke openluchtconcerten plaats in Luxemburg-'city'.

Saarlouiser Emmes: 1e weekend van juni. Volksfeest, waarbij de hele oude binnenstad verandert in één grote partyzone met pop- en andere populaire muziek.

Nationalfeiertag Luxemburg: 23 juni. Aan de vooravond (22 juni) is de stad één groot openluchtpodium. Ter ere van de groothertogelijke familie trekt een grote volksfakkeloptocht door de stad, aansluitend is er een groot vuurwerk.

Saar-Spektakel: 1e weekend aug., Saarbrücken, www.saarspektakel.de. Vrolijk en waterrijk rivierfeest met onder meer drakenboottraces, jetstream-shows, parade van jachten.

Biosphärenfest: een zo. in juli/aug. op wisselende locaties in Bliesgau, www.biosphaere-bliesgau.eu. Een grote tentoonstelling waarop biologische boeren, ambachtslieden en culturele organisatoren uit het biosfeerreservaat Bliesgau zich presenteren.

Musical im Zeltpalast: aug.-sept. Merzig, www.musik-theater.de. Eersteklas musical op de chique evenementenlocatie in de weilanden aan de Saar.

St. Ingberter Pfanne: een week in sept., www.sanktingbert.de. Wedstrijd om de felbegeerde kleinkunstprijz van de stad; comedianvuurwerk vol oneliners, met deelnemers uit alle Duitstalige landen.

Wendelinus-Woche: half okt., St. Wendel. Traditionele bedevaart naar het graf van de heilige Wendelin in St. Wendel, met prachtige kerkconcerten en tot slot de grote Wendelsmarkt.

Jazz-Festival Saarbrücken: nov., www.jazz-syndikat.de. Een dialoog van verschillende jazz-stijlen op diverse locaties in Saarbrücken en omgeving.

Informatie

Tourismus Zentrale Saarland (TZS): Franz-Josef-Röder-Straße 17, 66119 Saarbrücken, tel. 0681 92 72 00, www.urlaub.saarland.

Touristinformation Region Saarbrücken: Rathaus St. Johann, 66111 Saarbrücken, tel. 0681 95 90 92 00, www.saarbruecken.de/tourismus/.

Saarschleifenland-Tourismus (Landkreis Merzig-Wadern): Poststraße 12, 66663 Merzig, tel. 06861 804 40, www.saarschleifenland.de.

Tourismus- und Kulturzentrale des Landkreises Neunkirchen: Am Bergwerk Reden 10, 66578 Schiffweiler, tel. 06821 972 92-0, www.region-neunkirchen.de.

Tourist-Information Landkreis Saarlouis: Kaiser-Wilhelm-Straße 4-6, 66740 Saarlouis, tel. 06831 44 44 88, www.kreis-saarlouis.de.

Saarpfalz-Touristik: Paradeplatz 4, 66440 Blieskastel, tel. 06841 104 71 74, www.saarpfalz-touristik.de.

Tourist-Information Sankt Wendeler Land: Am Seehafen 1, 66625 Nohfelden-Bosen, tel. 06852 901 10, www.bostalsee.de, www.sankt-wendeler-land.de.

Landesverkehrsamt Luxemburg – Office National du Tourisme (ONT): 68-70, boulevard de la Pétrusse, L-1010 Luxembourg, tel. +3524 28 28 21, www.visitluxembourg.com/nl.

Moselle Tourisme: 24, rue du Pont Moreau, F-57003 Metz, tel. +333 87 37 57 80, www.tourismus-moselland.com (ook in het Duits en Engels).

Op internet

www.saarland.de: de officiële website van de deelstaat Saarland met informa-

tie over de geschiedenis, economie, cultuur en het werk van de overheid en de ministeries.

www.toerisme-saarland.nl: deze site biedt uitgebreide informatie over alle toeristische aspecten van het Saarland. Gesorteerd op thema's als eten, wandelen, cultuur; ook info over Luxemburg en Lotharingen/Frankrijk.

www.saarbruecken.de: de officiële website van de hoofdstad met evenementenkalender en links voor diverse thema's.

www.regionalverband-saarbruecken.de/tourismus/tourist-information/: alle belangrijke gebeurtenissen in de stedelijke gemeenschap, tot aan suggesties, brochures en arrangementen.

www.tourismus-grossregion.eu: wettenswaardigheden over Saarland en zijn buurlanden, plus evenementen en tips voor dagjes uit.

www.museumsverband-saarland.de: overzicht van alle Saarlandse musea, met openingstijden, toegangsprijzen.

Kinderen

Voor een (korte) vakantie met kinderen is het noordelijke deel van Saarland het meest geschikt als verblijfplaats. Met de twee **recreatiemeren** in Losheim am See en Bosen, het **Erlebnisbad Schaumberg** in Tholey en het gecombineerde **recreatie- en minerale heilbad** in Merzig is deze regio ideaal voor kinderen. Voeg daaraan toe de tamelijk voordelige accommodaties in goede appartementen, hotels, pensions en op boerderijen en maneges. Goed gehuisvest kan men er vervolgens opuit trekken om nieuwsgierig en speels de natuur en het land te verkennen: op **blotevoetpaden** (Barfußwanderweg Waldhölzbach) of **tastpaden** (Britten), met de **fiets** of de **mountainbike**, op een **ezel** of **paard** of met de nostalgische **stoomtrein** vanuit Losheim am See. En rondklauteren

Praktische informatie

op de avontuurlijke **Keltische wallen** in Nonnweiler-Otzenhausen is net zo leuk als met de **zomerrodelbaan** of in het **glijbaanparadijs** van de nabije Petersberg af te suizen, of in het **Erlebnispark Schaumberg** in de *batsch* (Saarlands voor modder) te spelen.

Huilen met de wolven

In het **Naturwildpark Hermbachtal** kan men reeën en herten voeren, in de **mijnmusea** in Bexbach en St. Ingbert ondergronds mijnwerkertje spelen, en in de voormalige **mijngroeve Reden** in Neunkirchen zijn levensechte dino's van nabij te bewonderen. Zeker een unieke ervaring is een bezoek aan het **Wolfspark Merzig**, waar u de dieren in een grote ren van dichtbij kan bekijken. Zich actief in het verleden verdiepen kan men bij de verschillende **historische spektakels** met Keltische zwaardvechters en Romeinse legionairs in het **Europäischen Kulturpark Bliesbruck-Reinheim** of in het **Archäologiepark Römische Villa Borg**. Middeleeuwse marketenters, mimespelers en muzikanten trekken de hele zomer langs de **ruïnes** en **kaste-**

len in de regio, zoals bij Kirkel, Nohfelden, Siersburg, Mettlach-Montclair en het Lotharingse Malbrouck. Zij worden vergezeld door diverse burcht- en kasteelgeesten, die op vaste tijden komen rondspoken in het Saarbrücker Schloss en de Burg Montclair. Rondom het **Saarbrücker Schloss** en op de **Waderner Marktsommer** is er tijdens de zomermaanden ook 'Kultur für Kids' met theater, muziek en clownsgrippen. De hoofdstad heeft ook een eigen kinder- en jeugdtheater genaamd **Überzweg**. Het **Saarland Museum** biedt rondleidingen en kunstzinnige activiteiten speciaal voor kinderen. Nog meer suggesties kan men vinden in het gidsje 'Saarbrücken! Der Kinderstadtführer' van Ruth Rousselange (Seume).

Ruitervakanties op het platteland

De **stoeterij Nahetal** aan de Bostalsee in Nohfelden-Gonnesweiler is een paradijs voor jonge IJslandse paardenfans. Elke gast krijgt zijn eigen 'Isi' (IJslander), die hij mag verzorgen. Er wordt paardrijles aan de lounge gegeven, in de bak en

Veiligheid en noodgevallen

Algemeen alarmnummer: tel. 112

Politie (alarmnummer): tel. 110

Brandweer/reddingsdienst: tel. 112

Reddingsdienst, meldkamer Saarland: tel. 0681 192 22

Creditcard blokkeren: MasterCard en Visa: tel. 0031 20 660 06 11; American Express: tel. 0031 20 504 80 00. Voor het blokkeren van een Belgische creditcard, bel Card Stop: tel. 0032 70 34 43 44.

ANWB-alarmcentrale: tel. (+31) (0)70 314 14 14 (vanuit het buitenland) of 088 269 28 88 (vanuit Nederland), alarmcentrale@anwb.nl.

Diplomatieke vertegenwoordiging

Nederlandse ambassade: Klosterstraße 50, 10179 Berlijn, tel. 030 20 95 60 (24/7), <http://duitsland.nlambassade.org>, bln@minbuza.nl, ma.-vr. 8.30-17.30 uur.

Belgische ambassade: Jägerstrasse 52-53, 10117 Berlijn, tel. 030 206 420, noodnummer buiten openingsuren 0173 954 88 81, <http://germany.diplomatie.belgium.be>, Berlin@diplobel.fed.be, ma.-vr. 9-12.30, 13-17 uur.

tijdens buitenritten. Verder is er nog een spannend nevenprogramma, zoals zwemmen in de Bostalsee, een nacht-wandeling maken, samen eten en feesten – en slapen op fijne slaapzalen. Ook recreatieve 'stapvoets'rijders zijn graag geziene gasten (tel. 06852 921 05, www.gestuet-nahetal.de).

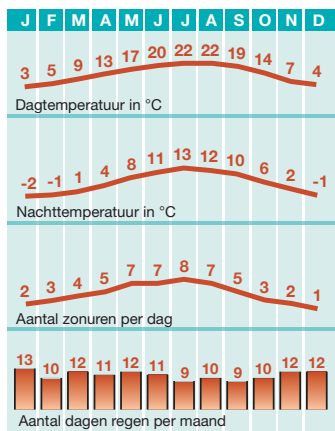
Klimaat en reisseizoen

Het klimaat is continentaal, een typisch landklimaat. In de zomer behoort de Moezel bij Perl tot een van de warmste en zonnigste streken in Duitsland! In het heuvelachtige, bosrijke Hochwald in het noorden is het daarentegen altijd een paar graden koeler.

Het toeristische seizoen begint meestal met **Pasen**. Tuinen en parken (en meestal ook de biertuinen) openen hun deuren, de rondvaartboten beginnen met hun tochtjes. In **mei/juni** betoveren de bloesems in de boomgaarden van de Blies- en Saargau, en begint de reeks van stads- en dorpsfeesten, culturele en openluchtfestivals

Hartje zomer zijn de meren in het noorden van Saarland het middelpunt van de recreatieve activiteiten. In het prachtige licht van de **nazomer** en de **vroeg herfst** heeft een wandeling door de bossen van het Hochwald een zeer bijzondere charme. Hetzelfde geldt voor de appeloogst en vooral de druivenoogst op de hellingen van de Moezel in de gouden glans van oktober.

Tegen **Kerstmis** lonkt vervolgens de schittering van de lichtjes bij de vele grote en kleine kerstmarkten tussen St. Wendel, Saarbrücken en Blieskastel, maar ook in Luxemburg en vooral in Metz! In de sneeuwrijke **winter** zijn er langlaufloepen gemaakt in het Hochwald, op de Petersberg in Nonweiler ligt een rodelbaan. En als het lange tijd erg koud is, kunt u zelfs schaatsen op de dichtgevroren Bostal-

Het klimaat in Saarbrücken

see. Van **november tot februari** is echter de rustigste periode in Saarland, een aantal hotels heeft dan vakantie, vooral op het platteland.

Openingstijden

Winkels: ze zijn meestal ma.-vr., 9/10 tot 18/19 uur geopend (in de steden soms tot 20 uur). Za. sluiten ze tussen 14 en 20 uur. Zon- en feestdagen zijn de winkels niet geopend. Voor Luxemburg en Frankrijk gelden ongeveer dezelfde openingstijden.

Restaurants: de meeste restaurants (ook op het platteland en in Frankrijk en Luxemburg) serveren 's middags 12-14 lunch en 's avonds 18-21 de warme maaltijd. Tussen 15 en 18 uur zijn ze meestal gesloten. Vr. za-avond, zo-middag en voor de kerst is het raadzaam om te reserveren.

Musea: de meeste musea in Saarland zijn het hele jaar geopend. Ze zijn gesloten op maandag. De grote musea in Saarbrücken zijn meestal doorlopend geopend van 10 tot 18 uur.

Kerken: in de zomer zijn de kunsthistorisch interessante kerken meestal